REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune Brașov și la următoarele BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nox. Augenfeld & Emeric Lesner. Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger. Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Dumineca 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate.
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov;
Administrațiunea, Piața mare, târgul Inului Nr. 30, etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 232. Brașov, Luni-Marți 21 Octomvrie (3 Noemvrie) 1908.

Interwievul împăratului Wilhelm.

De trei zile toată lumea politică și diplomatică din Europa se ocupă de sensaționala convorbire a împăratului german c'un vechiu diplomat, ce a publicat'o „Daily Telegraph" din Londra. In Germania această convorbire a produs o impresiune adevărat dureroasă și rea. Cele mai multe foi critică cu asprime neobicinuită procedere a vorbărețului împărat, care nu vrea să știe că are ca monarch constituțional un cancelar, care este responsabil pentru toate enunciațiunile sale făcute sau aduse înaintea publicului. Ei declară enunciațiunile împăratului din convorbirea amintită, pe cari le reproducem mai jos, de cea mai mare eroare ce s'a făcut în timpul de douăzeci de ani de când domnește actualul împărat.

Cuvintele împăratului, prin cari își ofere amicitia și se plânge că nu întâmpină încredere, ci numai neliniște și suspițiune la Englezi, vor avea efectul, scrie „Tägliche Rundschau" —și vor face numai ca inimicii Germaniei să-și strângă și mai mult rândurile, iar amicii ei să se împuțineze; prestigiul german a suferit; credința în obiectivitatea, în seriositatea și soliditatea politicei germane s'au micșorat printr'asta. Pentru Englitera destăinuirile acestea sunt mai mult decât prețioase..."

Și în Franța vorbele împăratului au produs o impresiune nefavorabilă, iar pressei engleză a rămas rece față cu asigurările împăratului Vilhelm, că-i ard călcâiele după prietinia cu Anglia.

Mai mult au mâhnit pe Germani pasagele în cari Vilhelm II declara că opiniunea publică germană nu consună cu asigurările oficiale ale guvernului german. Impăratul zise că are o poziție prea grea ca amic al Angliei fiindcă o mare parte din clasele de mijloc și de jos ale Germaniei nu nutresc sentimente amicabile pentru Anglia și că de aceea el, împăratul să află în minoritate în sânul poporului său. Surpriza a trebuit dar să fie mare în toate părțile în fața unor astfel de declarări eșite chiar din gura împăratului. In fața lor pozițiunea cancelarului Bülow a devenit foarte critică, așa că acesta s'a văzut constrâns să-și dea dimisiunea constatând că acea convorbire, care, precum să pretinde din isvor oficial, a fost prezentată și oficiului de externe mai înainte de a se da voia pentru publicarea ei în Anglia, în scopul — dorit de împăratul — ca să servească bunelor raporturi între Anglia și Germania, nu a ajuns în mânile sale (ale cancelarului) și deci nu a cetit-o căci n'ar fi sfătuit să se publice.

Impăratul nu i-a primit demisunea, ci, se zice, s'au lămurit și înțeles unul cu altul, așa că prințul Bülow s'a hotărât să rămână la postul său și a mai luat asupră-și pe deasupra să resfrângă și nimicească atacurile nedrepte asupra Majestății Sale din acest incident.

Tot procedeul acesta apare într'o lumină foarte curioasă, ba chiar misterioasă și putem privi cu încordare la fazele, prin cari va trece aceasta afacere în parlamentul german.

Maghiarizarea în proiectul legei de industrie. Sub acest titlu »Sieb. d. Tgbl.« publică un articol în care arată că noul proiect al legei de industrie ungurești, conține niște dispozițiuni de maghiarizare imposibile și scandaloase. Așa de es. dispune în §. 149 că pe tablele pe cari sunt scrise firmele, numele industriașului resp. firma lui trebue să fie scrisă și *în limba maghiară* și dacă o scrie de exemplu românește trebue să fie lângă ea scrisă și ungurește, literile fiind în aceeași mărime și tot așa de vizibile. §-ul 238 alinea a treia sună așa: »*Limba de predare* în școlile de ucenici industriale și comerciale *este cea maghiară*. Cu voia ministrului de culte și instrucțiune publică se poate folosi și altă limbă de predare, dacă limba maternă a majorității ucenicilor nu este cea maghiară; în cazul acesta sunt a se da pentru școlarii nemaghiari afară de cele 7 oare săptămânale încă două oare pe săptămână pentru învățarea limbei maghiare; iar pentru *școlarii maghiari*, cari vizitează astfel de școale susținitorii școalei trebue să se îngrijească a li-se da o instrucțiune deosebită în limba maghiară«.

Insuși »Sieb. d. Tageblatt" zice: »Nu ezităm de a numi *scandaloase* aceste dispozițiuni ale proiectului legei industriale și aceasta nu numai pentru că violează în mod flagrant legea naționalităților, ci și din punct de vedere practic căci printr'asta sunt frustrați de folosul unei instrucțiuni priincioase.

Congresul al 2-lea industrial săsesc a luat poziție energică contra dispozițiilor șoviniste ale amintitului proiect de lege.

Manifestațiunile pentru votul universal.

Adunarea din Brașov.

Brașov, 2 Nov. a. c.

Adunarea de protestare, ce s'a ținut eri în Brașov, a fost o imposantă manifestațiune a poporului românesc din țara Bârsei. Deși timpul a fost cât se poate de nefavorabil, totuși s'au întrunit în sala otelului Central peste o mie de Români din Brașov și comunele învecinate în frunte cu conducătorii lor și cu o rară însuflețire au manifestat pentru votul universal, egal și secret și au ridicat energic protest în contra încercării de a falsifica acest vot pus în vedere de Maj. Sa Monarhul. Reservându-ne a reveni mai pe larg asupra adunării în numărul nostru poporal, raportăm astăzi pe scurt următoarele despre decursul ei:

Adunarea a fost deschisă la oarele $1^1/_4$ de către d-l advocat **I. Lengeru**, care într'un discurs însuflețit a arătat celor întruniți scopul adunării insistând îndeosebi asupra timpurilor critice, prin care trece astăzi poporul românesc. De încheiere a prezentat celor întruniți pe deputații Dr. I. *Mihali*, V. *Goldiș* și Dr. *Vaida*, cari la invitarea convocătorilor adunării au grăbit să ia parte la adunare. Deputaților naționaliști li s'au făcut entuziaste și îndelungi manifestațiuni de dragoste și simpatie.

In mijlocul unei atențiuni generale au luat apoi cuvântul pe rând deputații naționaliști. D-l Dr. T Mihali a făcut istoricul luptelor purtate în dieta țării și a relevat cu deosebire mișcarea, ce s'a pornit în întreaga țară pentru dobândirea votului universal. A lămurit îndeosebi ținta, ce-o urmărește contele Andrassy și în genere guvernul prin proiectul său de reformă electorală, pe care trebue să-l combatem din răsputeri. In scopul acesta s'au convocat adunările poporale și s'a pus la cale o colaborare împreună cu acele partide din țară, cari de asemenea au în programul lor ca postulat cardinal votul universal egal și secret.

Deputatul **V. Goldiș** într'o cuvântare măiastră în termeni poporali a expus atitudinea dușmănoasă, ce o manifestă guvernul în toate acțiunile sale față de poporul nostru, pentru a-l lăsa să tânjască în întunerec, lipsit de drepturile sale cele mai sfinte. Condamnă energic această politică nenorocită și esprimă speranța sa firmă în zile mai bune, cari trebue să vină.

Deputatul **Dr. Ales. Vaida** face istoricul politicei de activitate înaugurată de deputații naționaliști. Trecând la proiectul de reformă electorală al ministrului Andrassy, spune că deputații naționaliști au ajuns la o răspântie. După părerea d-sale, — părere ce a expus'o acum două săptămâni și într'o convorbire ce a avut'o la Viena cu un redactor dela »Deutsches Volksblatt« — dacă se va vota proiectul ministrului Andrassy, deputaților naționaliști nu le rămâne altceva de făcut, decât să se retragă și să decreteze pasivitatea parlamentară. In schimb însă să se pornească o acțiune puternică în afară de parlament pentru întărirea noastră pe teren cultural și economic.

Espunerile deputaților naționaliști au fost primite de către adunare cu necontenite aclamări și aplause.

La propunerea d-lui **Dr. N. Vecerdea** s'a votat apoi cu unanimitate o resoluțiune în cestiunea votului universal și s'a adresat Maj. Sale o telegramă omagială.

După-ce a mai vorbit părintele Dr Saftu, aducând elogii deputaților naționaliști, președintele d-l adv. Lengeru a închis adunarea, mulțumind celor presenți pentru concursul dat la succesul acestei imposante manifestațiuni.

Seara a fost în sala albastră a Redutei cină comună, la care deputații naționaliști au fost din nou obiectul manifestațiunilor de dragoste și simpatie a celor prezenți.

*

Oprirea adunării din Căpâlanul de Mureș. Primim o copie a deciziunei prin care și solgăbirăul Binder Iozsef din Mu-

---

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Pagini răslețe.

De *Gavr. Todica.*

„*Orion*", revista mensuală de astronomie populară, din București, publică în numărul 9 (pro Maiu) o mică cronologie astronomică. Iată unele date:

Prin 190—120 a. Chr. Hipparc descopere precesiunea echinocțiilor; întrebuințează ascensiunea dreaptă și declinațiunea; determină mișcarea mijlocie a Soarelui și a Lunei.

128 a. Chr. — Catalogul lui Hipparc, înregistrând 1025 stele.

880 d. Chr. — Albateginus descopere mișcarea apogeului solar. Corectează valoarea precesiunei și a oblicității eclipticei. Intrebuințează pentru prima-oară sinusurile.

1610. — Galilei anunță descoperirea sateliților lui Jupiter, fazele Luceafărului, librațiunea zilnică și librațiunea în latitudine a Lunei.

1647. — Hevelius publică »Selenografia«, în care anunță librațiunea în longitudine a Lunei.

1745. — Bradley descopere mitațiunea axei pământești.

Relevez aceste date, fiindcă toate cestiunile atinse se discută și se analisează destul în cursul superior al școalelor secundare. Totuși elevii duc groaza »rectanscensiunilor, librației și mitației« și termină școala fără să le priceapă. Oare ce poate fi cauza? — »Discuțiile și analisele prea teoretice« vor zice unii. Astfel zic și eu.

Mai amintesc unele date importante din punct de vedere românesc:

1716. — Notaras calculează cel dintâiu longitudinea și latitudinea Bucureștilor.

1854. — Triangulația austriacă.

1875. — Primul refractor meridian la Iași, instalat de Căpităneanu.

1884. — Inființarea Institutului meteorologic dela Filaret.

1888. — Prima efemeridă astronomică în românește, datorită lui B. V. Vermont.

1891. — Prințul Gr. Sturza publică »Les lois fondamentales de l'Univers« la care, după cum se spune, ar fi contribuit mult Căpităneanu.

1893. — Moartea lui Căpităneanu.

1900. — Maiorul Râmniceanu și căpitanul Toroceanu determină diferența de longitudine între București și Potsdam.

1907. — Moartea lui Vermont.

Invențiunea matematică. — Domnul Henri *Poincaré* e un vechiu președinte al Societății astronomice din Francia, membru al academiei de științe și al academiei franceze, din Paris. Dar nu titulaturile ne impoartă, ci faptul că e unul din matematicianii cei mai mari al timpului nostru.

Revista *„l'Enseignement mathématique"*, dirigiată de domnii Laisant și Fehr, a întreprins, nu de mult o anchetă asupra îndatinărilor și metodelor de lucru ale diferiților matematiciani.

Iată ce reflectează Poincaré, în conferența făcută la Institutul general de psihologie, în 23 Mai 1908:

Ce este invențiunea matematică? Ea nu conzistă în a face combinațiuni nouă cu entități matematice deja cunoscute. Inventarea conzistă în a nu construi combinațiile inutile, ci a construi pe cele utile, cari nu sunt decât în minoritate disparentă. A inventa este a discerne, a alege.

Cum trebue să se facă alegerea? Faptele matematice, vrednice de a fi studiate, sunt acele, cari prin analogia lor cu alte fapte sunt în stare să ne conducă la cunoașterea unei legi matematice, după cum faptele esperimentale ne conduc la cunoașterea unei legi fizice....

Dar ce se întâmplă în sufletul însuș al matematicianului? Pentru a răspunde la această întrebare, cred că mai bine voi face să-mi înșir unele amintiri personale. Dar vreau să mă circumscriu și numai să vă povestesc în ce mod mi-am scris primul Memoriu asupra funcțiunilor fuchsiene. Pardonați, că trebue să întrebuințez ceva expresiuni technice. Dar aceste nu trebue să vă ingrozească. Nu aveți trebuință să le pricepeți. Voiu zice, de exemplu, că am aflat demonstrațiunea teoremei cutare în circumstanțele cutare. Această teoremă va avea un nume barbar, ce mulți dintre d-voastră nu-l vor cunoaște. Nu impoartă. Pentru psicholog sunt interesante circumstanțele, nu teorema.

Vre-o cincisprezece zile m'am tot silit să demonstrez, că nu poate exista nici o funcțiune analogă acelora, pe cari le-am numit de atunci funcțiuni fuchsiene. Eram foarte ignorant. In toate zilele, mă așezam la masa de scris. Petreceam o oră două, cercând un mare număr de combinațiuni. Nu ajungeam la nici un resultat. In o seară luai o cafea neagră, contrar obiceiului meu. Nu am putut adormi. Mă năpădiau ideile. Le simțiam cum se ciocnesc, până când două dintre ele s'au prins, așa zicând, pentru a forma o combinațiune statornică. Dimineața am stabilit existența unei clase de funcțiuni fuchsiene derivând din seria ipergiometrică. Nu mi-a mai rămas decât să redactez resultatele, ceea-ce nu m'a costat decât câteva ore.

răş-Uioara a oprit adunarea poporală română, care a fost convocafă pe ziua de 1 Nov. în Căptălanul de Murăş. Această deciziune luată sub Nr. 3711 din 1908 cu data de 29 Oct. a. c. şi imanuată convocatorilor, d-lui protopop gr. cat. Emil Pop şi soţii, cuprinde nişte motive, din cari se vede cât de puţin îi pasă acestui fisolgăbirău de a comite în contradicţie cu colegii lui de prin alte ţinuturi o violenţă ne mai pomenită. Iată-le:

Motive: Considerând că pe teritoriul cercului meu dispoziţia publică actuală politică este liniştită şi că asemenea adunări poporale sunt apte de a turbura spiritele în popor, apoi că în adunări poporale ce se ţin sub titluri analoage vorbitorii duc cu intenţiune în rătăcire pe poporul neştiutor, n'a putut fi permisă ţinerea adunării poporale anunţate din punctul de vedere al scutirii interesului public, a siguranţei publice şi liniştei publice. Convocatorilor li-se face cunoscut că în timp de 15 zile pot să facă recurs contra deciziunei la viceşpanat.

Poftiţi hotărâre! Fisolgăbirăul dela Murăş-Uioara, care după nume pare a fi Şvab renegat, trece cu suveran dispreţ peste faptul că sute de adunări poporale s'au ţinut şi se ţin în cauza reformei electorale în toate ţinuturile şi-şi formulează motivele sale cu o îndrăzneală perversă, după cari trebuia să fie oprite dearândul toate adunările acestea. De unde îşi ia el atâta îndrăzneală? Dacă am trăi într'un stat de drept acest fisolgăbirău trebuia să fie până acum destituit. Dar se poate aştepta aşa ceva dela ministrul Andrassy? Binder Iozsef a cutezat dar în conştiinţa că nu i-se va atinge nici un păr din cap. Vadă apoi părintele Pop cu convocatorii ce va face peste vreo două-trei luni când vor căpăta rezoluţia recursului lor. Până atunci proiectul lui Andrassy poate să devie lege, ori poate să nici nu mai fie ministru.

Ni se mai comunică, că s'au mai oprit şi alte două adunări convocate în comitatul Târnavei mici. Acestea sunt treburile micilor tirani de prin unghiurile şi unghiuleţele ardelene. Ni-se mai comunică că s'au trimis din aceste localităţi oprite de arbitriul fisolgăbirăilor telegrame la Maj. Sa, numai de ar ajunge la destinaţia lor.

*

Dela Şimleul Sălagiului primim ştirea telegrafică că eri s'a ţinut în *Băseşti* adunarea poporală fiind de faţă tot poporul din localitate şi jur. S'a protestat contra votului plural. Despre decursul adunării vom primi un raport special.

*

Maramureş-Siget, la 29/X 1908.

Azi s'a ţinut congregaţiunea comitatensă de toamnă.

S'au pertractat 186 obiecte. Partida 48-istă constătătoare din vre-o 10 membrii s'a luptat două oare contra vice-comitelui Szabo Sándor, dar fără succes. Congregaţiunea a votat încredere vice-comitelui şi oficialilor comitatensi.

Vicariul Tit *Bud* a propus să se facă o reprezentaţiune la ministeriu pentru votul universal şi secret, motivând propunerea sa între altele şi cu aceia că ar fi o mare nedreptate a lipsi pre cei 320 mii locuitori de toate naţionalităţile şi între aceia pe 75 mii Români din Maramureş de un drept, de care totdeauna s'a folosit.

Dr. Ioan *Mihalyi*, protofiscal comitatens a părtinit propunerea. Aşişderea şi vicariul rutean, accentuând cumcă poporul rutean şi român din Maramureş locuind în comune împrăştiate pe toate văile nu şi-a putut însuşi cetitul şi scrisul, şi astfel nu din vina lui sunt atâţia analfabeţi în comitat.

Contra propunerei a vorbit Dr. *Pap* Tiber directorul acadamiei reformate.

Presidentul a dispus votare şi propunerea vicariului Bud a căzut cu 14 voturi.

Conducătorii comitatului s'au putut convinge cum-că clerul român şi rutean din Maramureş cu fii lor sufleteşti e pe lângă votul universal, care sperăm că se va şi introduce.

Aşa să fie!

Corespondent.

Impăratul Wilhelm şi Anglia.

»*Daily Telegraph*« reproduce în numărul său dela 28 Oct. s. n. o convorbire pe care un fost diplomat a avut-o cu împăratul Wilhelm II.

In aceasta convorbire care găseşte crezământ şi a făcut pretutindeni estraordinară senzaţiune. Impăratul german s'a esprimat în modul următor:

»Voi Englezii sunteţi nebuni. Ce v'a apucat pentru-ca să suspiţionaţi în mod nedemn un mare popor. Eu nu pot face mai mult decât am făcut. La Guildhall am declarat cu ultima energie, că inima mea aspiră la pace şi că dorinţa mea arzătoare este de a trăi în buni termini cu Englitera. Devenit'am oare necredincios cuvântului dat?«

»Minciuna şi falsitatea nu sunt străine. Acţiunile mele pledează pentru sine însăşi. Dar d-voastră nu încetaţi de-a le suspiţiona, de a-le denatura. Aceasta este o inzultă personală care mă blesează. De-a fi constant fals apreciat, de-a vedea, că asigurările mele de amiciţie sunt privite cu neîncredere şi jaluzie, iată ce pune răbdarea mea la o probă aspră.«

»Repet că sunt un amic al Angliei, dar d-voastră îmi faceţi lucrul dificil. Intr'o mare parte a clasei de mijloc şi inferioare ale poporului meu, curentul pentru Anglia nu e prea amicabil. Eu mă aflu aşa zicând în minoritate la poporul meu, însă într'o minoritate formată din cele mai bune elemente, tot aşa cum e şi in Anglia. Eu lucru fără încetare spre a îmbunătăţi relaţiunile. D-voastră îmi răspundeţi că sunt inimicul încarnat. De ce aceasta?»

Impăratul dă aici unele esplicări asupra atitudinei Germaniei în cestiunea Marocului. Apoi continuă aşa:

»Se crede în Anglia că pe timpul răsboiului contra Ruşilor, Germania i-a fost ostilă. Opiniunea publică germană, pressa adevărat c'a fost ostilă. Dar Germania oficială? Acei cari mă critică ar trebui să se întrebe cine a pus fără de veste capăt turneului european al delegaţilor Burilor, veniţi în Europa pentru a cere o intervenţie? Ei au fost sărbătoriţi în Olanda, salutaţi cu însufleţire în Franţa. Au voit să vină la Berlin unde poporul i-ar fi acoperit de flori, eu însă am declinat propunerea de a-i primi Agitaţiunea s'a calmat şi delegaţii buri s'au reîntors cu mânile goale. Fost'a aceasta atitudine a unui inimic?«

»Alta. Când răsboiul în Africa era în toiul său, guvernele Franciei şi ale Rusiei au insistat pe lângă guvernul german pentru-ca Anglia să fie învitată în mod colectiv a pune capăt răsboiului. Ele ziceau că momentul a sosit nu numai de a salve republicele bure, ci de a umili Anglia.«

»Eu am zis atunci că Germania nu va putea să participe la o acţiune europeană ce tinde a umili Anglia. Că va sta departe de o politică ce ar implica complicaţiuni viitoare cu această ţară. Istoria va înregistra textul telegramei mele ce să află azi în arhiva dela Windsor şi în care am comunicat suveranului englez răspunsul meu ce l'am dat puterilor cari doreau căderea Angliei.«

»Mai mult! In Decemvrie 1899, bunica mea mult venerată, regina Victoria mi-a scris o scrisoare plină de tristeţă şi de îngrijire. I-am răspuns simpatic mângăindu-o, în acelaşi timp am lăsat să mi se dea o situaţiune exactă a forţelor combatante în Africa de Sud. Pe baza acestor date am elaborat un plan de răsboiu care mi s'a părut cel mai bun şi l'am supus criticei statului meu major general, apoi l'am trimis în Anglia şi acest document se află la Windsor unde aşteaptă verdictul imparţial al istoriei. Şi dăm voia să inzist asupra curioasei coincidenţe. Planul formulat de mine a sămânat foarte mult cu acela al lordului Roberts care fu adoptat şi victorios executat.

»O imputare ce ni se face mereu afirmă că flota noastră e îndreptată contra Angliei.«

»Răspunsul meu în această privinţă e scurt şi limpede: Germania trebue să aibă o flotă puternică spre a-şi apăra comerciul. Anglia va fi într'o zi fericită că noi vom avea o flotă puternică, pentruca să poată discuta alăturea de noi cestiunile mari ale viitorului«....

Complicaţiunile în Orient.

Principele Muntenegru a trimis următoarea telegramă ţarului: »Am fost până acum un fiu ascultător al Rusiei. *Dacă Rusia însă nu va protesta contra nedreptăţilor făcute slavilor meridionali, voi deveni un fiu neascultător.*«

Vineri după amiazi în şedinţa *Sobraniei bulgare* deputatul *Stambuliski*, şeful partidului agrar, compus din 23 deputaţi, a cetit în numele grupului său o *protestare în contra proclamărei Bulgariei ca regat.* Această protestare declară că modul cum a fost făcută această proclamare, fără să fie Sobrania prealabil înştiinţată, este o violare a constituţiunei. Oratorul anunţă, că grupul agrar va face obstrucţiune.

Liga Românilor în Bucovina.

Ce este Liga Românilor? Liga Românilor în Bucovina este o societate naţională română, înfiinţată de Români şi are scopul de a promova binele poporului român în Bucovina, mai cu samă însă a sprijini elementul român şi colonişti români în localităţi cu populaţiune mixtă. Liga Românilor va îndemna pe toţi Românii la o conlucrare neobosită şi totodată bine organizată pentru bună starea morală şi materială a poporului român. »Intărirea simţului naţional şi creşterea de bărbaţi independenţi cari în toate întreprinderile lor să aibă numai un singur motiv, adecă: progresul poporului român din Bucovina« aceasta este ţinta şi idealul societăţii Liga Românilor în Bucovina.

Este Liga Românilor o societate politică? Liga Românilor în Bucovina nu se va ocupa nici când cu afaceri politice; căci preocupată de problemele politicei totdeauna militante societatea nu ar mai fi în stare să-şi dee samă de starea umilită de azi a ţăranului român, starea ce mai cu samă în satele cu populaţiune mixtă a devenit insuportabilă.

Liga Românilor în Bucovina va propaga idea, că între fanatizmul diferitelor partide politice simţământul naţional nu mai are chip; cere însă dela toţi membrii societăţii un caracter neprihănit şi simţeminte naţionale nobile fără orice şovăire.

Cine poate fi membru în Liga Românilor? Poate fi membru fiecare Român sau Româncă, care voieşte să sprijinească scopurile societăţii şi se anunţă în scris comitetului central.

Toţi Românii din ţară însă ar trebui să se înscrie ca membrii în Liga Românilor, căci pe toţi ne trage inima să sprijinim confraţii noştri ce se află în primejdie de a-şi pierde caracterul român şi toţi să pricepem starea deplorabilă şi umilită a fraţilor ce trăesc între străini şi sunt periclitaţi în privinţa naţională.

Iar preoţii şi învăţărorii satelor şi a oraşelor, profesorii institutelor mai înalte, amploiaţii şi funcţionarii oficiilor publice ai statului, ai ţării şi ale celorlalte institute, vornicii şi membrii comitetelor comunale, toţi aceştia sunt în prima linie datori să facă parte din aceasta societate, care în privinţa materială cere otaxă minimală de 2 coroane pe an.

Cătră cine se face declaraţia de membru? Statutele societăţii fiind întărite din partea guvernului ţării prin decretul din 27 Octomvrie 1908 No. 39501 cea mai simplă declaraţie se face prin mandat postal trimiţindu-se taxa anuală la adresa societăţii »Liga Românilor în Bucovina« în Suceava, strada Francisc Iosif No. 13.

Avram Eugen, Zahareşti; *Blându Ştefan*, Bosanci; *Cozmovici Vasile*. Şcheia; *Doboş Filaret*, Suceava; *Halip Valerian*, Suceava; *Ilnicki Mihai*, Suceava; *Ţaran Alexandru*, Stroieşti; *Marian Liviu*, Suceava; *Mleşniţa Gavril*, Tisăuţi; *Prelici Niculai*, Suceava; *Roşca Archip*, Suceava; *Taniac Filimon*, Suceava; *Lucaci Constantin*, Suceava; *Borosan Pentelei*, Mitocul Dragomirnei.

STIRILE ZILEI.

— 20 Octomvrie v.

Meeting naţionalist în Craiova. Zilele trecute un comitet de iniţiativă compus din mai mulţi bărbaţi politici din toate partidele locale s'au întrunit la Minerva şi au hotărât ţinerea unui meeting naţionalist, cu privire la evenimentele din Balcani şi la actuala situaţie politică externă a României. Intre cei prezenţi am remarcat pe d-nii Nae T. Pop, Iancu Mitescu,

---

Am voit apoi, să represint aceste funcţiuni prin cvoţientul alor două serii. Această idee îmi fu perfect conştientă şi reflectată. Mă povăţuia analogia cu funcţiunile eliptice. Mă întrebam, cari ar fi proprietăţile acestor serii, dacă ar exista? Am ajuns, fără greutate, la formarea seriilor, ce le-am numit Aheta fuchsiene.

In acest moment eu am părăsit oraşul Caen, unde locuiam atunci, pentru a lua parte la o escursiune geologică, întreprinsă de şcoala minelor. Peripeţiile călătoriei m'au făcut să uit lucrările mele de matematici.

(Va urmà).

I. Neruda.

Legenda clopotelor Loretei.

Sunt câte-va sute de ani, poate mai mulţi poate mai puţini, de când locuia o sărmană văduvă în *Lumea nouă* (un cartier în Praga).

Ea o scotea la căpătâi prin muncă şi economie, dar avea o familie numeroasă.

Toţi ştiu că turnul bisericei Loreta are mai multe clopote şi că cele mari bat ciasurile, iar cele mici sferturile şi jumătăţile.

Sărmana femee avea atâţi copii câte clopote avea turnul; astfel când vorbea de ei le zicea *clopotele din Loreta*, zicând că erau copiii în casă ca şi clopotele în turn; atunci cei mai mari tăceau numai decât; dar cei mici aveau întotdeauna ceva de spus.

Singurul odor ce avea văduva era o salbă de monede de argint de un număr egal cu acela al copiilor săi.

Salba de care e vorba o avea dela o naşă bogată — şi mama o păstra pentru copiii săi ca o amintire.

Se ivi la Praga o boală molipsitoare, care bântuia de obicei printre săraci — şi aceştia credeau, în desnădejdea lor, că bogaţii, cu ajutorul otrăvii, pricinuiseră această boală ca să stârpească pe săraci.

Molima întră în cele din urmă şi în casa văduvei: cel mai mare dintre copii a fost cel dintâi atins.

Mama era sdrobită, căci ea îşi iubea în aceeaşi măsură toţi copiii şi nu se gândea că pierzându-i ar fi mântuită de griji şi oboseli.

N'avea cu ce să plătească un medic, recunoscu de asemenea că ei erau prea ocupaţi pentru ca să se ostenească să vină la ea. Nu trecuseră două ceasuri şi copilul se pregătea de drum pentru lumea cealaltă.

Când nefericita mamă văzu că singură nu poate face nimic pentru el, luă salba, scoase pe cea mai mare dintre monede şi porni s'o ducă la biserica Loretei.

Indată după aceasta cel mai mare dintre clopote începu să sune. Copilul era în agonie. Acest clopot vestea moartea lui.

Carele mortuare străbăteau în toate direcţiile oraşul Praga, oprindu-se în dreptul locuinţelor spre a-şi lua sarcina lor de morţi; când un car era încărcat, îl duceau la cimitir spre a-l descărca în nişte groape mari, comune. A doua zi sărmana văduvă mergea în urma unuia dintre aceste care, nădăjduind măcar să ştie în ce parte va fi pus copilul său.

Când se înturnă acasă, îşi găsi un alt copil bolnav, palid ca un trandafir care se vestejeşte; abia se scurseseră două ceasuri şi mama alergă cu o altă monedă la biserica Loretei.

Şi tot aşa urmà şi în zilele următoare. Monedele fură rând pe rând scoase din salbă şi celelalte clopote din clopotniţa Loretei sunară în ordinea mărimei.

Femeia era cuprinsă de o adâncă durere. Mută,ea urmà carul morţilor, din cimitir în cimitir şi se înapoia acasă întotdeauna ca să fie de faţă la agonia unui copil.

Moartea îl răpi durerei sale pe cel din urmă, acesta abia fusese înţărcat. Când sună cel din urmă dintre clopotele Loretei mama crezu că inima avea să i se rupă.

Ea îl petrecu şi pe cel din urmă născut. Când se înapoia, se simţi ea însăşi cuprinsă de boală. Căzu pe acelaş pat, unde îşi găsise sfârşitul întreaga ei familie.

Nefericita femeie zăcea fără ajutor. N'avea pe nimenea care să-i dea măcar un pahar cu apă. Singura ei mângăere era gândul că copiii nu i-au supravieţuit.

Un foc de neîndurat îi muncea tot trupul; la sfârşit simţi lăsându-i-se în membre o slăbiciune mare; i-se părea că simte moartea copiilor unul după altul.

— Ah! scumpii mei copii, oftà ea, am să vă urmez, dar pe mine nimeni n'are să mă urmeze. V'am înmormântat în sunetul clopotelor, dar pe mine cine mă va înmormânta aşa?...

Abia rostise aceste cuvinte şi toate clopotele Loretei începură a suna dintrodată, sunau cu un timbru tot mai puternic, păreau nişte voci îngereşti.

— Acestea sunt sufletele sărmanilor mei copilaşi, îngână mama, şi îşi dădu sufletul.

Şi de atunci se aud cântând clopotele dela biserica Loretei.

Trad. de R. C.

Iulian Vrăbiescu, Nae P. Romanescu, I Pleşia, Nae Guran, Iuniu T ălpeanu. S'a ajuns la deplină înţelegere în privinţa meetigului, care va avea loc în curând în sala Belevue.

La jubileul împăratului. Membrii familiei împărăteşti plănuesc a face un omagiu frumos şi unic în felul său din incidentul jubileului de 60 de ani al împăratului. Se ştie că ziua aniversară a suirii pe tron a împăratului este 2 Decemvrie. In 1 Dec. se va representa în teatrul castelului din Schönbrun o piesă festivă cu cântări şi cu joc. Toate rolurile vor fi executate de nepoţii Monarchului. Autorul piesei este archivarul Czerny. Musica a compus'o dirigentul orchestrei dela operă Bayer. Micii prinţi şi prinţese vor executa şi un dans, pe care-l studiază, sub conducerea măestrului de balet Hassreiter. Regizor este actorul curţii Hugo Thimi. — In ziua de 2 Decemvrie foaia oficială va publica circa 4000 de distincţiuni ce se vor conferi din incidentul jubileului de domnie al împăratului.

Respectarea limbei moldoveneşti în bisericele din Basarabia a căpătat o nouă dovadă. Incă acum doi ani episcopul Vladimir a dat o circulară, prin care se impunea clerului să înveţe limba moldovenească în caz că majoritatea enoriaşilor sunt moldoveni şi să oficieze liturghia în limba moldovenească. Nu de mult cântăreţul Nicanor Holdevici din satul Vasieni a fost transferat fără voia lui la altă biserică, deoarece el nu ştie limba moldovenească, iar satul Vasieni (jud. Chişinău) e locuit numai de moldoveni.

Dela oficiul de dare primim spre publicare următorul avis: Se aduce la cunoştinţă publică că la începutul lunei Noemvrie 1908 se încep pe teritoriul oraşului Braşov lucrările pentru conscrierea partidelor şi a obiectelor supuse dării. Conscrierea se face prin organele orăşeneşti. Pentru ca lucrările conscrierii să fie corecte, la întrebările puse de comisarii însărcinaţi cu conscrierea, trebue să se dea răspunsuri în toată conştiinţa, căci dacă s'ar da de urmă, că s'au arătat date false, sau că s'a retăcut ceva etc. atunci ar urma pedepsirea fără cruţare a respectivului.

Invitare. Conform ordinului verbal al Ilustrităţii Sale d-lui conte Sigismund Mikes, comite suprem al comitatului Braşov, şi preşedinte al »Reuniunei Crucea Roşie« din Braşov am onoare a învita cu respect on. membrii ai reuniunei deja amintite la adunarea generală ordinară ce se va ţinea în 5 Noemvrie st. n. a. c. după prânz la 4 oare în sala cea mare de şedinţe a comitatului Braşov. — *Petru Muntean* v.-notar comitatens, secretar al Reuniunei.

La observatorul astronomic din Bucureşti s'au făcut următoarele înaintări şi numiri: Nicolae *Constantinescu* actual observator de cl. III a fost înaintat calculator, post creat prin noul budget. George A. *Nicolescu* copist în direcţiunea statelor personale şi statisticei din ministerul instrucţiunei, a fost detaşat la observator în postul de observator cl. III, în locul d-lui N. Costantinescu. A. *Teodosiu*, student în anul III la facultatea de matematici, a fost numit elev astronom, post creat prin noul budget. D şoara *Maria Teohari*, licenţiată în matematici, a fost numită în celălalt post de elev astronom creat din nou.

Regele Greciei la Viena. Regele Gheorghe I al Greciei este aşteptat zilele acestea în Viena. I-s'a pregătit locuinţa în apartamentele pentru streini a palatului împărătesc din Viena. Regele vine la Viena spre a felicita în persoană pe împăratul din incidentul jubileului. Regele Gheorghe va locui 2 zile în palat şi apoi va merge de aici într'un hotel, unde va petrece încă câteva zile incognito în Viena.

Balonul dirigiabil italian. Ducele de Genua a făcut o ascensiune cu balonul dirigiabil italian al ministerului de răsboiu. Ascesiunea a durat o jumătate de oră; balonul a făcut nişte evoluţiuni perfect reuşite, de cari ducele de Genua s'a arătat foarte mulţămit.

Răzbunarea unui animal. De multeori s'a întâmplat că un animal de povară, sătul de bătăi şi de muncă, înfuriindu-se a luat'o la goană ducând cu sine şi pe stăpânul său în pierzare. S'a întâmplat şi aceea că calul a aruncat la pământ pe stăpânul său răzbunându-se pentru chinurile şi bătăile mâncate ani dearândul. In Rue de Montagne în Paris un car de povară cu un singur cal avea să urce o stradă costişe. Vizitiul era foarte nemilos cu calul, care deabia mai gâfâia. Deodată calul stătu nemişcat şi toate încercările de al sili să tragă înainte carul au rămas zadarnice. Vizitiul sări jos din car şi începu să-şi îmblătească calul cu biciul. Atunci calul îi dădu o lovitură încât vizitiul căzu la pământ, şi împinse carul înapoi şi iar îl trase înainte şi călcându-l în picioare sdrobi cu totul pe stăpânul său; îl prinse apoi cu dinţii de obraz sfăşiându-i toată faţa. Stăpânul grav rănit a fost transportat la spital într'o stare de compătimit.

Un răspuns şi o lămurire.

In activitatea mea publică şi de pe catedră. timp de două decenii am muncit cinstit, cu zel şi abnegaţie. Nici din propagarea cu cuvântul, nici din scrierile mele pedagogice, nimeni, *drept şi cinstit* fiind nu va putea scoate afirmaţia că aşi fi umblat să »monopolisez« vre-un ram de ştiinţă, ori cultură, căci aşa ceva ar fi o absurditate şi *logică* şi şi *reală*. Dimpotrivă mi-am urmat *linia de procedare* bine marcată dela început. Şi nu d-l St. (*Stângu*) e chemat să pronunţe judecată asupra lucrării mele pe arena luptelor culturale ale neamului nostru.

Nu am de loc plăcerea să port polemii, dar' faţă cu domnul *Stângu*, care nu a avut curagiul să iasă pe câmpul deschis al luptei, sunt silit să păşesc deşi e la adăpostul ocultismului. Acest domn *ocult* în o formă de tot *malitioasă* în n-rul 227 al »Gazetei Transilvaniei« se agaţă de un articol, publicat de mine în »Telegraful Român« n-rul 109 în cestia *abecedarului pentru adulţi*, Deja în forma de a publica altui public un atac nu în ziarul, unde s'au scris cele vizate se observă *curăţenia sufletească* a domnului Stângu, care vrea să seducă.

Pentru cei desinteresaţi şi obiectivi cetitori tenorul articolului meu are cu totul altă înfăţişare, de cât cea *perfidă* a d-lui *Stângu*. Eu nu am zis să nu lucreze învăţătorii, ci simplu m'am îndreptat în contra fabricatorilor de cărţi şcolare. Nu cred, că altcineva nu-mi va da drept să zic, că nici un învăţător ori cât de genial s'ar ţinea nu poate fi şi *linguist* şi *zoolog*, *botanic*, *mineralog*, *istoric* etc. Şi cu toate acestea atari fabricanţi au scos tot felul de cărţi. Contra acestora m'am îndreptat şi mă voiu îndrepta totdeauna.

Incât atinge »psichologia« învăţătorilor dela sate şi »cunoaşterea ţăranului«. nu contest, că se vor afla câte unii, cari mai ştiu una şi alta, dar să mă ierte d-l Stângu, că cunoştinţele lor totuşi vor fi reduse la un *minim surprinzător*.

Cunosc destul de bine pe învăţătorii noştrii; îi stimez şi iubesc din tot sufletul meu, dar' să scot din ei *psichologi prin escelinţă*, nu m'aşi încumeta. Poate d-nul Stângu e o celebritate; regret, că nu-l cunoaştem, ca să-l apreciăm. Cinste şi vrednicie învăţătorilor *harnici*, cari *muncesc cu sârguinţă* în cariera lor! Acest soi de învăţători nici nu se cocoţesc vre-o dată ci lucră cu spor şi isbândă, unde se pricep.

Da domnule! *sunt un sistematic*, dar de doue-zeci de ani sunt şi *practic*, căci de atâta propun şi la copiii mici. *Sutele* de elevi ai mei, cari au *asistat la atari lecţiuni*, ţinute de mine, mă vor şti *aprecia după echitate* şi judeca întru cât merit a a fi socotit şi de practic.

Teoriile şi paciinţa nemţească nu ar lipsi să le avem şi noi în mai mare măsură, căci atunci nu am păţi atâtea *desilusionări* şi *încercări neisbutite*.

In articolul meu din »Telegraful Român« am declarat că sunt aderent al nouei mişcări din toată inima, numai am cerut să se facă esperienţă şi apoi să se abstragă teoria. Binevoitorul meu critic pare a-şi bate joc de psichologie şi a nu admite, că *psihologia bărbaţilor* e mult *diferită* de a *copiilor*. Dacă domnia-sa *nici atâta pricepere* nu are din domeniul psihologiei, *de ce nu rămâne la calapodul său* ci se avântă la discuţii ştienţifice.

Intru cât abecedarul dascălilor dela Sălişte e aprobat de toată dăscălimea şi e superior abecedarului făcut de mine, ajunge să amintesc faptul: că asupra abecedarului meu s'au scris *opt recenziuni* tot favorabile, iar asupra abecedarului *Săliştenilor una zi una* şi şi aceea anonimă. Din »Noul-abecedar« al meu s-au trecut până acum *douăzeci şi cinci mii de exemplare* şi a fost aprobat şi de Conzistoriul din Arad la recenzarea *foarte favorabilă* a scriitorului pedagog: *Dr. Petru Pipoş*. De asemenea a primit aprobarea ministrului de culte şi instrucţiune publică pentru toate şcolile române, iarăşi în urma unei recenziuni favorabile.

Să poftească binevoitorul meu critic să iasă pe arena de luptă şi apoi să ne măsurăm puterile, din care se va vedea şi valoarea cărţilor mele didactice, cari în ciuda dumnialui, apar mereu. Acum am sub tipar o *pedagogie*; îl invit cu toată onoarea să o forfece, ca să-i văd *isteţimea. ştiinţa* şi *destoinicia* lui în materie de ştiinţă.

Cu *bufniţe* (? Red. »Gaz.«) însă nu-mi vine a sta de vorbă şi nici că voi mai sta.

Dr. Petru Şpan.

Convocare.

On. membrii din despărţământul „Beiuş“ al „Asociaţiunii *pentru literatura română şi cultura poporului român*“ se convoacă la adunare cercuală în comuna B.-Lazuri pe 8 Noemvrie st. n. (Dumineca) la oarele 10 a. m.

Ordinea de zi: 1) Cuvânt de deschidere. 2) Inscrierea delegaţilor din agenturi. 3) Constituirea deosebitelor comisiuni. 4) Raportul comitetului şi al cassarului. 5) Prelegere poporală. 6) Desbateri asupra promovării alfabetismului şi a prelegerilor poporale. 7) Raportul comisiunilor. 8) Eventuale propuneri. 9) Incheiere.

Beiuş, la 25 Octomvrie 1908.

Nic. Fabian,
dir. desp.

Notă. Propunerile şi prelegerile au să fie prezentate prezidiului cu 48 oare înainte de adunare.

Părtaşii adunării, cari nu se întorc acasă la amiazi, sunt avizaţi la merinde.

Bibliografie.

In Bucureşti a început să reapară „Noua Revistă română“ sub direcţiunea d-lui prof. de universitate *C. Rădulescu-Motru*. Nr. 2 a apărut cu următorul sumar bogat. *Noutăţi*: Socialiştii germani şi criza balcanică; Autonomia Bosniei; Igiena socială; Peter Rosegger; Aniversarea A. S. Principelui Carol. *Politică*: C. Rădulescu-Motru. Drepturi pentru Dobrogea. S. Cihoski: Meetingul naţional. *Ştiinţe sociale*: I. Răduceanu: Din Bosnia şi Herţegovina. *Literatură*: Peter Rosegger: Visul cărbunarului. *Pedagogia*: I. P. Buricescu: Pedagogia şi Mediocritatea. *Teatru*: N. Pandelea: Asupra dramei »Ultimul Vlăstar«.

Revista apare săptămânal. Un număr 25 bani. Abonament pe un an pentru străinătate 12 lei. Redacţia şi Administraţia: Bucureşti Bulevardul Ferdinand 55. Numeri singuratici se află de vânzare la librăria A. Mureşianu.

Varietăţi.

Căsnicia şi codul. Câţiva deputaţi din camera franceză au luat iniţiativa unui proect de lege pentru suprimarea din codul civil, în partea privitoare la căsătorie, a articolului care spune:

»Bărbatul datoreşte protecţiune şi respect soţiei sale; soţia datoreşte supunere bărbatului«.

Intru cât acelaş parlament s'a ocupat cu simplificarea formalităţilor căsătoriilor, propunătorii găsesc că trebueşte debarasat codul de formule care nu au nici o valoare.

Căci este destul să scrie în lege pentru ca în căsnicie să fie la fel?

Nici un articol de cod nu va împiedica pe soţ ca tot »protejindu-şi şi respectându-şi femeea«, să-i toace zestrea cu metresele, şi balerinele, dacă-i un svânturat; după cum »supunerea« dictată femei, nu o va opri pe aceasta să facă ce-i place ori mai ales ce nu-i place bărbatului, în menajele în cari cântă găina? Şi câte sunt în care nu cântă?

Şi evident că nu legea impune soţului să şteargă câte-va palme îndrăzneţului care i-ar insulta nevasta, precum nu ea stimulează »supunerea« femei — când nu poate face altfel — înaintea injoncţiunilor unui bărbat autocrat. Dar speţa aceasta aproape a dispărut, ca aceea a diplodocului şi altor animale preistorice.

»Căsătoriile moderne« au din ce în ce mai mult ca bază »liberul arbitru« al ambilor... contractanţi.

Când şi când de se mai întâmplă vr'o »idilă«, este privită ca un jurnal de modă de pe vremea când se purtau malacoafele, iar persoanele cu »experienţă«, asigură că »are să sfârşească rău«. — »Ref.«

•

Sunt multe vietăţi în natură, cari răspândesc lumină sau *fosforescente* cum li-se zice în ştiinţă. Intre acestea sunt mulţi peşti şi toţi acei cari au călătorit pe mare au putut vedea străbătând prin apă lumina lor.

Această lumină e produsă de un mucus fosforescent pe care îl secretează nişte glande de sub pielea animalului uneori acest mucus nu iese de sub piele, care rămâne în continu luminoasă. Este un animal, care are numai la cap nişte glande cari secretează un mucus în mod permanent, aşa că în timpul nopţii animalul când fuge lasă o dâră de lumină în urma lui.

*

Peştii, dar mai cu seamă animalele de uscat se servesc de aceasta proprietate ce o are corpul lor de a produce lumină pentru a atrage prada, a înlătura un atac al vre-unui animal sau pentru a lumina împrejur când e în căutarea hranei.

De multe-ori această fosforescenţă e datorită unor microbi. Aşa se poate vedea în măcelărie carne producătoare de lumină — şi pentru aceasta nu e numai decât trebuinţă ca să fie carnea veche. De asemenea sunt de multe-ori fosforescente lemnele putrede.

E apoi fosforescenţă vegetală sau a plantelor.

Profesorul Molisch din Praga a reuşit, întroducând într'un flacon de gelatina sterilizată microbi fosforescenţi — să confecţioneze o lampă »rece«. Această *lampă* se înţelege, că are o lumină mai slabă decât ori-ce luminare de ceară — şi puţin folos s'ar putea avea dela ea pentru unele ocupaţiuni.

ULTIME ŞTIRI.

Huniedoara, 2 Noemvrie. (Telegr.) Eri a fost adunare mare de popor aici. Prezident al adunării fu ales cu aclamaţiune *Dr. Dubleşiu*. Vorbitorii d-nii *Osvadă* şi *Macrea*, ear mai ales cel d'ântâiu au espus situaţiunea şi a arătat primejdiile ei, apelând la conştiinţa de drept a poporului. Au fost viu aplaudaţi ear adunarea a votat rezoluţiunea pronunţându-se pentru votul universal, egal, secret şi pe comune. S'a trimis şi o telegramă Majestăţii Sale cu rugarea, să nu sancţioneze proiectul contrar principiilor votului universal.

Praga, 2 Nov. Poporaţiunea oraşului e foarte agitată. Pentru a evita nuoi ciocniri între Nemţi şi Cehi, gendarmeria a ocupat străzile mai principale ale oraşului.

Cetinje. 2 Nov. Primministrului Tomonosici şi generalului Vucotici li s'au făcut la sosirea lor aici entuziaste manifestaţiuni. Mulţimea a manifestat apoi în faţa legaţiunei Sârbiei.

Numărul jubilar al „Gazetei Transilvaniei“ se poate comanda direct sau prin librării cu preţul de 1 coroană 50 bani în Austro-Ungaria şi 2 coroane (2 Lei 20 bani) în România şi străinătate.

Venitul curat ce va rezulta din desfacerea ediţiei jubilare, a „Gazetei“ *se va da fondului jubilar pentru ajutorarea ziariştilor români din Transilvania şi Ungaria.*

Cărţi noi

Cărţi nouă sosite la »Libraria Gazetei«:

Bucura Dumbravă „Haiducul« istorisiri din viaţa lui Iancu Jianul tradusă în româneşte de T. M. într-o limbă fluentă şi frumoasă. Preţul 2 Lei 30 porto.

Haralamb Leca. „Cancer la inimă“ piesă în 3 acte. Preţul 1 cor. porto 10 bani.

Din colecţiunea C. Sfetea au sosit 4 numeri.

No. 1 Alexandri »Despot-Vodă« 1 cor. 10 porto.

No. 2 Mihail Eminescu »Proza« 1 cor. 10 porto.

No. 3 C. Negruzzi »Poezii şi Teatru« 1 cor. 10 porto.

No 4 Ioan Sandulescu »Poezia lirică« 2 cor. 10 porto.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor respons.: Victor Branisce

Cursul la bursa din Viena.

Din 2 Noemvrie n. 1908

Renta ung. de aur 4%. . .	119 90
Renta de corone ung. 4% . .	92 15
Impr. căil. fer. ung. în aur 3½% .	81.50
Impr. căil. fer. ung. în argint 4% .	92 70
Bonurĭ rurale croate-slavone .	93.50
Impr. ung. cu premiĭ	185 75
Losuri pentru reg. Tisei şi Seghedin	104 75
Renta de hârtie austr. 4⅕	96 15
Renta de argint austr. 4⅖	95 75
Renta de aur austr. 4% . . .	114 9
Renta de corone austr. 4% . . .	96.15
Bonurĭ rurale ungare 3½% . .	92.15
Losurĭ din 1860	152 —
Acţiĭ de-ale Băncei ung. de credit	739 50
Acţiĭ de-ale Băncei austr. de credit	633 —
Acţiĭ de-ale Băncei austro-ung. .	1753.—
Napoleondorĭ.	19.13½
Mărcĭ imperiale germane . .	117 05
London vista	239 47
Paris vista.	5.35
Note italiene.	95 15

Cursul pieţei Braşov

Din 3 Noemvrie n. 1908

Bancnote rom.	Cump. 18.74		Vênd.	18.80
Argint român	„	18 60	„	18.70
Lire turcesci	„	21 40	„	21.60
Scris. fonc. Albine 5%		100.—	„	101.—
Ruble Rusesci	„	2.5 ½	„	2.53
Napoleondori.	„	19.04	„	19.16
Galbeni	„	11.20	„	11. 0
Mărcĭ germane	„	117.20	„	117.3

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“

se pot face ori şi când pe timp mai îndelungat sau lunare.

Preţurile cerealelor din piaţa Braşov.

Din 30 Octomvrie 1908

Mĕsura seu greutatea	Calitatea.	Valuta în Kor	fi
1 H. L.	Grâul cel mai frumos.	17	—
„	Grâu mijlociu . . .	16	—
„	Grâu mai slab . . .	15	—
„	Grâu amestecat . .	12	—
„	Săcară frumósă. . .	10	—
„	Săcara mijlocia. . .	9	60
„	Orz frumos	9	—
„	Orz mijlociu . . .	8	—
„	Ovĕs frumos. . . .	6	40
„	Ovĕs mijlociu . . .	6	—
„	Cucuruz	10	—
„	Mălaiu (meiu) . . .	11	—
„	Mazăre.	16	—
„	Linte	16	—
„	Fasole	10	—
„	Sĕmênţă de in . . .	18	—
„	Sĕmênţă de cânepă .	10	—
„	Cartofi.	2	—
„	Măzăriche.	—	—
1 kil.	Carne de vită . . .	1	04
„	Carne de porc . . .	1	28
„	Carne de berbece. .	—	72
100 kil	Sĕu de vită próspăt .	40	—
„	Sĕu de vită topit . .	62	—

„Gazeta Transilvaniei“ cu numĕrul à 10 fileri se vinde la zaraful Dumitru Pop, la tutungeria de pe parcul Rudolf şi la Eremias Nepoţii.

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.